

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : แนวทางจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากการให้บริการ
รถจักรยานยนต์รับจ้าง : ศึกษาเฉพาะพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ชื่อผู้เขียน : พ.ต.ท.สันธนะ ประยูรรัตน์

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2541

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

1. รองศาสตราจารย์เพิ่มบุญ แก้วเขียว ประธานกรรมการ
2. นายสาธิต รังคสิริ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อกฎหมายตามประมวลรัษฎากรในปัจจุบันว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและพิจารณาศึกษาถึงข้อเท็จจริงและเสนอแนะมาตรการเพื่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากรถจักรยานยนต์รับจ้างตามกฎหมาย

ผลการศึกษาพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับย่านที่พักอาศัยที่เป็นชอยลิกเข้าไปจากถนนสายหลักและขาดระบบขนส่งมวลชนในพื้นที่เขตชานเมือง เป็นสาเหตุให้เกิดรถจักรยานยนต์รับจ้างขึ้น ต่อมาโดยการริเริ่มของกลุ่มทหารเรือในชอยงามคูหลิในปี พ.ศ.2524 รถจักรยานยนต์รับจ้างได้เริ่มเข้าสู่เขตเมือง โดยกลุ่มทหารเรือได้รวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นคิวรถจักรยานยนต์รับจ้างขึ้น ซึ่งเรียกว่า “วิน” ส่งผลให้มีการเลียนแบบการจัดตั้งคิวรถจักรยานยนต์รับจ้างในพื้นที่อื่น ๆ มากมายกลายเป็นธุรกิจขนาดใหญ่และสืบเนื่องกับปัญหาการจราจรติดขัดอย่างมากในช่วงโมงเร่งด่วนในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ผู้คนจำนวนมากหันมาใช้บริการรถจักรยานยนต์รับจ้าง ด้วยเหตุมีความ

คลองตัวสูงและประหยัดเวลาในการเดินทาง จึงเป็นปัจจัยส่งเสริมให้รถจักรยานยนต์รับจ้างขยายตัวอย่างรวดเร็ว จากจำนวนคิวรถจักรยานยนต์รับจ้าง 831 คิว จำนวน 16,528 คัน ในปี พ.ศ.2531 เป็น 1,415 คิว จำนวน 31,420 คัน ในปี พ.ศ.2534 และเพิ่มขึ้นเป็น 2,426 คิว จำนวน 46,087 คัน ในปี พ.ศ.2538 ซึ่งคิวที่ตั้งขึ้นจะอยู่ในย่านธุรกิจที่มีการจราจรติดขัดและบริเวณที่ประชาชนจะใช้เป็นจุดเปลี่ยนเส้นทางการเดินทาง ได้แก่ บริเวณป้ายรถเมล์ สถานีรถไฟ และบริเวณท่าเรือ การจัดตั้งคิวต้องขออนุญาตตำรวจท้องที่ การเดินรถต้องมีเสื้อคิวเพื่อแสดงสิทธิในการเดินรถ จะให้บริการตั้งแต่เวลา 05.00 น.-01.00 น.ของวันรุ่งขึ้น แต่บางคิวก็มีบริการตลอด 24 ชั่วโมง และในปี พ.ศ.2539 มีจำนวนผู้ขับขี่จักรยานยนต์รับจ้างประมาณ 48,000 คน

การประกอบกิจการรถจักรยานยนต์รับจ้างใช้ต้นทุนไม่สูงมากนัก แต่สามารถทำรายได้ที่ดีมากให้กับผู้ขับขี่ โดยเฉลี่ยประมาณ 425 บาทต่อวัน หรือ 10,625 บาทต่อเดือน จึงทำให้มีปริมาณเงินจากธุรกิจรถจักรยานยนต์รับจ้าง เฉพาะพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ.2539 ประมาณถึง 6,120 ล้านบาท จากการศึกษาชี้ว่า รายได้ของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างเป็นเงินได้พึงประเมินชนิดหนึ่งตามความหมายแห่งประมวลรัษฎากร (มาตรา 39) โดยถือเป็นเงินได้พึงประเมินจากการขนส่งซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8 ตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ดังนั้นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างจึงเป็นผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามบทบัญญัติส่วน 2 หมวด 3 ลักษณะ 2 ถ้าผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างมีเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 56) โดยให้ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างประเมินตนเองแล้วยื่นแบบแสดงรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินจากการขนส่ง เป็น 2 ระยะคือ ระยะแรกยื่นแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.94 เพื่อชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปีภายในเดือนกันยายนของทุกปีภาษี ภาษีที่ชำระ ไว้ถือว่าเป็นเครดิตภาษีหักกลบลบกับภาษีที่ต้องเสียตอนสิ้นปี โดยถือเป็น การชำระ ภาษีไว้ล่วงหน้า (มาตรา 56 ทวิ) และระยะที่สองยื่นแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.90 ภายในเดือนมีนาคมของทุก ๆ ปี เพื่อชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี (มาตรา 56)

โดยสามารถนำภาษีที่ได้ชำระไว้ครั้งปี (ภ.ง.ด.94) มาเป็นเครดิตหักกลบลบออกจากภาษีที่ต้องเสียสิ้นปี ถ้าภาษีสิ้นปีมีจำนวนมากกว่าก็ให้เสียเพิ่ม ถ้าภาษีสิ้นปีมีจำนวนน้อยกว่าก็มีสิทธิขอคืน สำหรับการคำนวณภาษีสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ 2 วิธีคือ หักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรหรือหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา ซึ่งกรณีหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา พระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2502) มาตรา 8(15) กำหนดให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาสำหรับการขนส่งหรือรับจ้างด้วยยานพาหนะได้ร้อยละ 80 ส่วนค่าลดหย่อนก็สามารถหักได้ตามสถานะของแต่ละบุคคลไป

เมื่อพิจารณาข้อกฎหมายตามประมวลรัษฎากรแล้ว มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยชอบในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จากการให้บริการรถจักรยานยนต์รับจ้างในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ทั้งด้านหลักการและเหตุผล ตลอดจนวิธีการบริหารจัดการเก็บ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้เสนอแนะมาตรการเพื่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากการให้บริการรถจักรยานยนต์รับจ้าง คือ

ให้แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.รถยนต์ พ.ศ. 2522 โดยกำหนดให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับรถจักรยานยนต์รับจ้าง กำหนดให้รถจักรยานยนต์รับจ้างเป็นรถยนต์สาธารณะ กำหนดลักษณะของรถจักรยานยนต์รับจ้างให้ต่างจากรถจักรยานยนต์ทั่วไป กำหนดอัตราภาษีประจำปีสำหรับรถจักรยานยนต์รับจ้างไว้โดยเฉพาะ

สำหรับอัตราภาษีประจำปี เสนอแนะให้กรมการขนส่งทางบกเป็นหน่วยงานจัดเก็บภาษี โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงแต่งตั้งให้เจ้าพนักงานกรมการขนส่งทางบกที่เกี่ยวข้องเป็นเจ้าพนักงานประเมิน ทำการประเมินและกำหนดเป็นอัตราภาษีประจำปี แล้วเรียกเก็บแทนกรมสรรพากร ซึ่งอัตราภาษีประจำปีที่เรียกเก็บนั้นเป็นอัตราภาษีเหมาจากสองฐานภาษี คือฐานภาษีที่เป็นทรัพย์สิน (ตัวรถจักรยานยนต์รับจ้าง) และฐานภาษีที่เป็นเงินได้ (การนำเอารถจักรยานยนต์มาประกอบธุรกิจการขนส่ง) ดังนั้นเมื่อผู้ขับรถจักรยานยนต์รับจ้างเสียภาษีประจำปีแล้ว ก็ไม่ต้องยื่นแบบเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกิจนี้อีก

ผู้เขียนเสนอแนะอัตราภาษีประจำปีรถจักรยานยนต์รับจ้างในอัตราคันละ 500 บาท
โดยชำระเป็นการล่วงหน้าคราวละหนึ่งปี